

Posudek diplomové práce Jana Morávka

Erasmus Rotterdamský: Dialogus Ciceronianus – překlad a komentář vybraných částí

Diplomová práce J. Morávka zaměřená na oblast humanistické latiny se podle zadání měla soustředit na výklad a zhodnocení činnosti Erasma (s přihlédnutím k problematice spojené s „ciceronianismem“), překladem několika částí dialogu Ciceronianus doplněným komentářem a dále i na vybrané překladatelské problémy, se kterými se překladatel takového díla musí vypořádat. Je třeba zároveň uvést, že zvolené téma není nikterak jednoduché a že práce, i když na různých úrovních, takto stanovenému zadání odpovídá.

Předložená diplomová práce má 79 + XXIII stran a opírá se o 24 titulů sekundární literatury, většinou cizojazyčných. Kromě toho pracoval diplomand s několika cizojazyčnými překlady dialogu a elektronickými databázemi (4). Práce je přehledně členěna do 6 kapitol a obsahuje všechny předepsané náležitosti. V příloze je připojen originální text dialogu, resp. těch částí, které kol. Morávek vybral k překladu.

Těžištěm diplomové práce jsou tři kapitoly: 3. Stručná historie ciceroniánství (12-22), 4. Dialogus Ciceronianus (22-31) a 5. Překladová část (31-74), která zahrnuje poznámky k překladu a vlastní překlad.

Třetí kapitola věnovaná historii ciceroniánství přináší vcelku dobrý, stručný přehled, ze kterého je patrné, že se JM seznámil s potřebnou sekundární literaturou a vybral to podstatné. Připomínky mám ke kap. 3.1.1. a 3.1.2. Jsou až příliš stručné, snad proto i v některých ohledech diskutabilní. Není např. zmíněn velmi teoretický Ciceronův spis Orator; J. Kraus, pozn. 11, je parafrázován, ale ne zcela přesně; dochovalo se asi 50 řečí. Jak rozumět Tacitově kritice manýrismu řečníků 2.stol.? Těžko pochopit konfúzně formulovanou poslední větu kap. 3.2.1. na s. 15.

Samostatnější je čtvrtá kapitola, ve které se autor zabývá vztahem Erasma k Ciceronovi a ciceroniánům, vznikem dialogu a jeho rozborem. Rozbor, který byl také východiskem pro výběr dále přeložených částí dialogu, považuji za zdařilý.

Nejdůležitější částí diplomové práce je překlad vybraných tří částí dialogu a koncipování vlastního překladatelského přístupu. Překladatelské principy uvedené na s. 32n. jsou odpovídající a jasně formulované. Domnívám se, že výběr byl proveden uvážlivě a dobře, a to jak s ohledem na

obsah dialogu, tak s ohledem na požadovaný rozsah diplomové práce. Také styl, zejména v první části, byl zvolen velmi dobře. JM zvolil svižný, spíše hovorový styl, který dobře odpovídá stylu i myšlenkovému charakteru originálu, a výsledný text je čtivý a srozumitelný. Diplomand prokázal velmi dobrou jazykovou i překladatelskou kompetenci. Poznámkový aparát k překladu, který zahrnuje výklad reálií i vysvětlivek k překladu je dostatečný. Větší pozornost měl věnovat teoretickému základu v kap. 5.1. Poznámky k překladu. Z této drobné kapitoly není bohužel patrné, do jaké míry vycházel z obecných zkušeností a v jaké míře se s uvedenou literaturou skutečně seznámil, neboť, kromě zmínky na s. 8, není nikde citována. Je škoda, že kol. Morávek nevyužil překladatelské a vydavatelské poznámky M. a M. Svatošových (1985, 373nn.), na jejichž překladatelskou metodu navazuje.

Celkově mi v celé práci chybí alespoň parciální zhodnocení dosavadního bádání, polemika nebo naopak explicitní souhlas s názory citovaných autorů. Nemohu pominout ani jev, který je v diplomové práci poněkud zvláštní, totiž kontaminace dvou rovin či formátů, a to diplomové práce a knižního překladu (viz s. 7 – touto prací chci tedy zpřístupnit českým čtenářům ... alespoň část dalšího Erasmova díla, podobně na s. 31n.). Za hrubou chybu považuji uspořádání, vlastně neuspořádání, poslední části seznamu literatury. Také nejsme zvyklí hledat Vergilia pod jménem Maro, právě tak není korektní uvádět římská rodová jména zkratkou.

Přes uvedené výhrady lze považovat diplomový úkol za splněný a předloženou práci doporučit k obhajobě. Vzhledem k tomu, že J. Morávek zvládl nejdůležitější část diplomového úkolu velmi dobře, je možné – ovšem i s ohledem na úspěšnost obhajoby – hodnotit práci jako velmi dobrou.

V Praze 29.8.2016

Doc. PhDr. Eva Kuťáková, CSc.
vedoucí práce